

Lausunto Hallituksen esityksen luonnoksesta eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/20785/2023

Kiitos mahdollisuudesta lausua kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laiksi sekä lapsilisälain 7§:n muuttamisesta.

Esperi Care tuottaa noin 7000 asukkaalle sosiaalilain mukaista asumis- ja hoivapalveluja valtakunnallisesti yli 200 hoivayksikössä. Asukkaiden maksamat vuokrat on sidottu kansaneläkeindeksiin ja vuokrasopimukset on solmittu Esperi Caren ja asukkaan välillä.

Asumis- ja hoivapalvelujen vastuullisena palveluntuottajana, Esperi Care on solminut pitkäaikaisia vuokrasopimuksia hoivakiinteistöjen omistajien kanssa. Vuokrasopimusten vuosittaiset korotukset on sidottu vallitsevan käytännön mukaisesti elinkustannusindeksiin. Tavanomaisesta vuokrasuhteesta poiketen, Esperi Care vastaa sähkö-, lämmitys-, vesi- ja kiinteistön ylläpitokustannuksista, jolloin asukkailta peritty vuokra on selvästi alikatteellinen jo ennen Hallituksen esitystä Kela-indeksiin ja eläkkeensaajan asumistuen jäädyttämisestä.

Hoivapalvelujen tuottamiseen tarkoitettujen kiinteistöjen on täytettävä lain ja asetusten mukaiset huoneistokoko, varustelu, yhteistila ja muut hoivapalveluille asetetut vaatimukset. Toiminta on luvanvaraista ja toimitilat edellyttävät valvontaviranomaisten hyväksyntää.

Kannattamme hallituksen tavoitetta tasapainottaa julkista taloutta. Eteneminen esityksen mukaisesti eläkkeensaajan asumistuen jäädyttämisen osalta tavoite jää todennäköisesti saavuttamatta. Nykykäytännön mukaan on tavanomaista, että hoivapalveluntuottajan oikeus veloittaa vuokraa on rajattu Kelan eläkkeensaajaan asumistuen maksimikorvaukseen. Palveluntuottajina joudumme näin ollen nostamaan hoivan palveluhintoja vastamaan kansaneläkeindeksiin jäädyttämisestä meille aiheutuneita kustannuksia. Palveluhintojen nostot vaikuttavat suoraan Hyvinvointialueiden vuoden 2024 talousarvioon heikentävästi. Hyvinvointialueiden toimintamenot ovat 1,2 miljardia euroa alikatteellisia jo tänä vuonna ja oletetut säästöt jäävät saavuttamatta.

Hallitusohjelmassa on sote-kustannusten tasapainottamiseksi kaavailtu uusia yhteisöllisiä asumismuotoja, jossa asuminen ja palveluntuotanto on mahdollista eriyttää. Edellytys yhteisölliseen asumisen lisäämiselle on, että eläkkeensaajan asumistuki on riittävä, jotta mahdolliset asukkaat voivat edes taloudellisesti harkita yhteisöllistä asumista. Kohderyhmän piirissä olevilla asukkailla on itsemääräämisoikeus ja heitä ei voi pakottaa muuttamaan omasta kodistaan.

Suomen väestö vanhenee ja yli 75-vuotiaiden määrä nousee 200 000 seuraavan 10 vuoden aikana. Mikäli palveluiden nykypeittävyys säilyy, niin tarvitsemme vähintään 15 000 uutta ympärivuorokautista hoivapaikkaa. Nykyisellä elinkustannuskehityksellä, korkotasolla ja jäädytetyllä eläkkeensaajan asumistuella näitä paikkoja ei rakenneta.

Haluamme myös nostaa esille eläkkeensaajien taloudellista asemaa. Viimeiset vuodet ovat osoittaneet, että maailmantilanne muuttuu yllättäen ja eläkeläisten perusturva heikkenee nopeasti. Eläkeläisten taloudellinen tilanne on yksilöllinen. Monella eläkeläisellä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa kohonneisiin asumiskustannuksiin ilman, että he joutuvat muuttamaan pois nykyasunnostaan.

Esperi Caren mielestä olisi järkevämpää harkita eläkkeensaajan asumistuen muuttamista siten, että tuen vähennykseen vaikuttavat erät muutetaan maltillisesti, mutta jätetään Kela-indeksin jäädyttäminen tekemättä, mikäli heikennystä on välttämätöntä tehdä. Tämä turvaisi uusien hoivapaikkojen ja asumismuotojen kehittämistä ilman, että kaikkien heikommassa asemassa olevien eläkkeensaajan taloudellinen asema ei heikkenisi olennaisesti.

Helsinki 20.9.2023

Stefan Wentjärvi
Esperi Care Oy
Toimitusjohtaja